

S
C
H
O
O
L
J
A
A
R

2
0
1
9
/
2
0
2
0

4 HAVO

SCHOOLEXAMEN OVERZICHT

ECONOMIE

TECHNIEK

GEZONDHEID

CULTUUR

NATUUR

MAATSCHAPPIJ

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Semesterindeling	4
3	Schoolexamentoetsen	4
4	Praktische opdrachten	4
5	Handelingsdelen	5
5a	Vak	
5b	Organisatie handelingsdelen	
6	Profielwerkstuk en rekentoets	5
6a	Profielwerkstuk	
6b	Rekentoets	
7	Oriëntatie op studie en beroep	5
8	Herkansingen	6
9	Rapportage	6

Informatie per vak

10	Nederlands	7
11	Frans	8
12	Duits	10
13	Engels	10
14	Maatschappijleer	11
15	Geschiedenis	12
16	Aardrijkskunde	13
17	Wiskunde A	14
18	Wiskunde B	14
19	Natuurkunde	15
20	Scheikunde	16
21	Biologie	17
22	Informatica	18
23	Economie	19
24	Bedrijfseconomie	20
25	Tekenen	21
26	Culturele en kunstzinnige vorming	22
27	Lichamelijke opvoeding	24

Dit schoolexamen omvat de praktische invulling van de eindexamenperiode zoals die in de wet van het Examenbesluit aan het bevoegd gezag van het Laurens Lyceum gedelegeerd is. Aldus vastgesteld voor het schooljaar 2019/2020.

September 2019

Namens het bevoegd gezag,
directeur,

Mw. drs. M.M. Davids, mil.

1 Inleiding

In de vernieuwde tweede fase krijg je te maken met een formele regelgeving die te vinden is in het examenreglement en in de schoolexamenoverzichten. Het examenreglement en de schoolexamenoverzichten vormen één geheel. Hierin heeft de school vastgelegd hoe het eindexamen wordt ingericht. Dit schoolexamenoverzicht is het eerste deel van de handleiding die beschrijft hoe het Laurens Lyceum het schoolexamen heeft georganiseerd voor het komende jaar in 4 havo. Ieder jaar krijg je een nieuw schoolexamenoverzicht zodat je precies op de hoogte bent van wat, en wanneer er geëxamineerd wordt.

Ieder vak kan via schoolexametoetsen en soms praktische opdrachten, of via handelingsdelen de inhoud van de stof afvragen. Daarbij komt nog dat er vakken zijn met alléén een schoolexamen of met zowel een schoolexamen als een centraal examen. Vervolgens zijn er vakken die cijfers geven of een beoordeling in woorden. In 4 havo zijn er voor één vak schoolexametoetsen en een praktische opdracht en voor twee vakken zijn er handelingsdelen. Dit schoolexamenoverzicht bevat alle gegevens die je dit schooljaar nodig hebt, zodat je precies weet welke vakken wat doen.

Daarnaast krijg je te maken met de wijze waarop de school de vernieuwde tweede fase heeft ingericht. In de onderbouw ben je daar al een beetje op voorbereid. Je krijgt te maken met onder andere studiewijzers, lesplanners, leesdossiers en kunstdossiers. Het belangrijkste is toch het goed toepassen van de basisvaardigheden die nodig zijn om de vernieuwde tweede fase tot een succes te maken, te weten:

A PLANNEN

Dat is een vaardigheid die van doorslaggevende betekenis is om de werkdruk te spreiden. Als je te veel tijd en energie op het laatste moment gaat stoppen in wat je moet doen, dan loop je het risico dat je te weinig tijd neemt om het geleerde te verwerken.

B REGELMATIG WERKEN

Hetzelfde kan gezegd worden van regelmatig werken, want dat is de basis van succes. Ervaring leert dat leerlingen die het op kunnen brengen iedere dag te studeren, de minste moeite hebben. Het betekent gewoon iedere dag je schoolwerk doen.

C ZELFWERKZAAMHEID

Het is onvermijdelijk dat je dit schooljaar tijd hebt om zelf aan het werk te gaan omdat het anders onmogelijk is een rooster te maken. Maak daar gebruik van en ga werken op een van de leerplekken. Profiteer van die tijd om werk, dat toch gedaan moet worden, al vast te doen. Dat voorkomt dat je met de tong op de schoenen aan de finish verschijnt.

D ZELFVERANTWOORDELIJKHEID

Als je aangesproken wordt, verschuil je dan niet achter anderen door te zeggen dat niemand iets doet of dat toch niemand het begrijpt, maar neem zelf initiatief. Zorg er voor dat jouw huiswerk altijd in orde is en ga naar een docent toe om extra uitleg te vragen als jij iets niet begrijpt. Op deze manier word je gedeeltelijk zelf verantwoordelijk voor je studie.

E MOTIVATIE

Essentieel is dat je je niet laat afschrikken door alles wat op je afkomt en je met goede moed aan het werk gaat. Je mentoren zullen je daarbij helpen. Ze weten waar je op moet letten, welke valkuilen er zijn, maar ook welke oplossingen er voor problemen zijn.

De mentoren van 4 havo wensen je een goed studiejaar toe.

September 2019

2 Semesterindeling

Het schooljaar in 4 havo is verdeeld in twee semesters onderverdeeld in elk twee perioden.

Het eerste semester loopt van maandag 2 september tot en met vrijdag 31 januari.

Periode 1 loopt van maandag 2 september tot en met vrijdag 1 november.

Periode 2 loopt van maandag 4 november tot en met vrijdag 31 januari.

Het tweede semester loopt van maandag 3 februari tot en met vrijdag 10 juli.

Periode 3 loopt van maandag 3 februari tot en met vrijdag 8 mei.

Periode 4 loopt van maandag 11 mei tot en met vrijdag 10 juli.

3 Schoolexamen(repetitie)toetsen

In 4 havo geven alleen de vakken CKV en Maatschappijleer schoolexamantoetsen die meetellen in het schoolexamencijfer.

Verder zijn er in november, januari en mei toetsweken, waarin voor de meeste vakken schoolexamenrepetities moeten worden gemaakt over grote stukken leerstof.

Het gemiddelde van deze schoolexamenrepetities, eventueel samen met een praktische opdracht of luistertoets, telt voor 25% mee in het schoolexamencijfer.

Op die manier kun je vast wennen aan de echte schoolexamantoetsen in 5 havo.

Toetsperioden schoolexamenrepetities en schoolexamantoetsen

Er zijn drie toetsweken in 4 havo. Ruim van te voren worden de roosters van de toetsperioden bekend gemaakt, de stof voor de schoolexamenrepetities en de toegestane hulpmiddelen worden beschreven in dit boekje.

Toetsperiode SR1 loopt van vrijdag 1 november tot en met vrijdag 8 november.

Toetsperiode SR2 loopt van woensdag 15 januari tot en met woensdag 22 januari.

Toetsperiode SR3 loopt van woensdag 13 mei tot en met woensdag 20 mei.

4 Praktische opdrachten

Organisatie praktische opdrachten en practica

In ieder semester staat voor enkele vakken het maken van een praktische opdracht vermeld. De praktische opdrachten zullen gedeeltelijk in de lessen, maar ook gedeeltelijk in eigen studietijd gemaakt worden. Een aantal vakken laat praktische opdrachten gebaseerd op een practicum maken. In het hoofdstuk met informatie per vak is de periode vermeld waarbinnen de praktische opdrachten of de practica zullen plaatsvinden. De precieze inleverdatum wordt bij aanvang van elke opdracht vastgelegd. In het examenreglement staat beschreven welke consequenties er verbonden kunnen worden aan het niet of te laat inleveren van een praktische opdracht of een practicumverslag. Afwijken van de data kan alléén in bijzondere omstandigheden en met toestemming van de secretaris van de examencommissie.

5 Handelingsdelen

5a Vak

Gedurende het hele jaar zijn er handelingsdelen voor het vak Lichamelijke opvoeding.

5b Organisatie handelingsdelen

Als de voortgang voor een handelingsdeel onvoldoende is, dan draagt de docent de leerling op dit handelingsdeel op één of meer middagen op school in orde te maken. De betrokken docent stelt de secretaris van de examencommissie hiervan vooraf in kennis. De ouders ontvangen hierover een brief van de secretaris van de examencommissie. Blijft de voortgang van het handelingsdeel onvoldoende, dan besluit de directeur welke verdere maatregelen worden genomen. Is een handelingsdeel voor het begin van de laatste toetsweek niet 'voldoende' of 'goed' afgerond, dan gaat dat ten koste van één herkansing en heeft de leerling de tijd tot en met de dag waarop de herkansingen plaatsvinden om aan de voltooiing te werken. Leerlingen die dan één of meer handelingsdelen nog niet of onvoldoende afgerond hebben, worden niet bevorderd naar 5 havo.

6 Profielwerkstuk en rekentoets

6a Profielwerkstuk

In 5 havo moet iedere leerling een profielwerkstuk gemaakt hebben. Het cijfer voor het profielwerkstuk telt mee bij de bepaling van de uitslag van het examen.

Een profielwerkstuk is een grote praktische opdracht die betrekking heeft op één of meer vakken. De startactiviteit van het profielwerkstuk in 4 havo is het bijwonen van de presentatieavond van de leerlingen die dit schooljaar hun profielwerkstuk afronden. Deze presentatieavond is donderdag 12 maart en aanwezigheid bij deze avond is een verplicht onderdeel van het profielwerkstuk. De startdag van het profielwerkstuk is op dinsdag 14 juli. Het eerste voortgangsgesprek zal zijn op woensdag 15 juli.

Zie voor specifieke regels het boekje met de handleiding voor het profielwerkstuk, dat wordt uitgereikt op de startdag. Het eindcijfer van het profielwerkstuk is onderdeel van het combinatiecijfer.

6b Rekentoets

Dit onderdeel zal in december met terugwerkende kracht per 1 augustus 2019 komen te vervallen.

7 Oriëntatie op studie en beroep

In 4 havo en 5 havo oriënteert iedere leerling zich op de mogelijkheden na 5 havo. Zo'n verantwoorde en afgewogen keuze is gebaseerd op verschillende activiteiten. Een aantal van die activiteiten wordt door de school georganiseerd en is verplicht. Dit kan onder andere bestaan uit:

- Voorbereiding op de Studiebeurs.
- Deelname aan de Studiebeurs 4 havo.
- Bezoek van één tot en met drie open dagen of meeloopdagen plus verslag.
- Evaluatie met de decaan en in Qompas over de gedane activiteiten en de voortgang.

8 Herkansingen

De herkansingen van de schoolexamenrepetities gebeuren op dezelfde wijze en tegelijkertijd met de herkansingen aan het einde van elke periode, respectievelijk op dinsdag 5 december, donderdag 13 februari en vrijdag 19 juni. Het herexamen van het vak maatschappijleer zal plaatsvinden op dinsdag 7 juli. Meer over dit herexamen is te vinden bij de informatie per vak.

9 Rapportage

Dit schooljaar verschijnt naast twee gewone rapporten één schoolexamenrapport aan het eind van het schooljaar met de schoolexamencijfers gebaseerd op de cijfers behaald in 4 havo.

10 Nederlands (NetI), totale studielast 400 sl		<u>Inhoudsopgave</u>
Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.		
Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	Uiteenzetting literaire casuïstiek. - <i>Te leren literatuur</i> : uitgedeeld materiaal voor de gekozen casus en aantekeningen. - <i>Te leren uit Nieuw Nederlands</i> : cursus schrijven (onderdeel uiteenzetting, inleiding en slot)	
Wijze van examinering:	Schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Woordenboek	
Toetsduur:	90 min	
Herkansbaar:	Ja (nieuw onderwerp)	
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	Leesvaardigheidstoets i.c.m. argumenteren. - <i>Te leren uit Nieuw Nederlands</i> : cursus lezen en cursus argumenteren.	
Wijze van examinering:	Schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Woordenboek	
Toetsduur:	150 min	
Herkansbaar:	Ja	
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	Betoog over een actueel onderwerp. Twee weken voor het SE wordt het onderwerp voor de tekst per laurensmail aan de leerlingen doorgegeven. - <i>Te leren uit Nieuw Nederlands</i> : cursus schrijven (onderdeel betogende teksten), cursus argumenteren, cursus spellen en cursus formuleren - Leerlingen schrijven op basis van een documentatiemap die tijdens het SE wordt verstrekt een betoog.	
Wijze van examinering:	Schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Woordenboek	
Toetsduur:	150 min	
Herkansbaar:	Ja (nieuw onderwerp)	

11 Frans (FatI), totale studielast 400 slu		<u>Inhoudsopgave</u>
Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.		
Toets: SR1 periode 1 november tot en met 8 november		
Dit cijfer bestaat voor 3/4 uit een spreekvaardigheid en voor 1/4 uit een Kennistoets		
Vooraf: leerlingen hebben kennis genomen van Référence Parler 15 tm 25 (blz. 60 tm 68)		
Kennistoets: 1/4-deel		
Stofaanduiding:	- Référence 1 TM 13 (blz. 92 tm 99) + Vocabulaire & Phrases-Clés Ch.1 (N-F / alle vaardigheden)	
Wijze van examinering:	mondeling	
Hulpmiddelen:	geen	
Toetsduur:	10 min	
Gespreksvaardigheden: 3/4-deel		
Stofaanduiding:	<ul style="list-style-type: none"> - kunnen uitspreken van het Frans - kunnen uitvoeren gesprekken uit Grandes Lignes 4H, Parler A/B/C-opdrachten Ch.1 + Ch.3 "SE Spreekvaardigheid" - kunnen gebruiken tijdens mondeling Référence 1 TM 13 - kunnen improviseren bij onbekende onderwerpen 	
Wijze van examinering:	mondeling individueel of per twee leerlingen (vooraf vastgelegd)	
Hulpmiddelen:	geen	
Toetsduur:	25 min	
Toetsduur:	35 min per mondeling	
Herkansbaar:	ja	
Toets: SR2 periode 15 januari tot en met 22 januari		
Stofaanduiding:	Literatuur. -Grandes Lignes: pg 26 - 29, 34 – 36, 73 – 75, 152 t/m 160 en Prévert, 'Le déjeuner du matin' , Paroles, Baudelaire, Les Fleurs du Mal 'Le poison' - Teksten: Menhirs et Dolmen, Charlemagne a-t-il inventé l'école, La Tapisserie de Bayeux - Aantekeningen en hand-outs van de docent	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Woordenboek FA-Ne	
Toetsduur:	90 min	
Herkansbaar:	nee	

Z.O.Z.

Vervolg Frans (Fatl)**Inhoudsopgave**

Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Dit cijfer bestaat voor 3/4 uit een schrijfvaardigheid en voor 1/4 uit een Kennistoets		
Vooraf: leerlingen hebben kennis genomen van Référence Ecrire 26 tm 36 (blz. 69 tm 76)		
Kennistoets: 1/4-deel		
Stofaanduiding:	- Référence 1 TM 26 (blz. 92 tm 103) + Vocabulaire & Phrases-Clés Ch.1 tm 4 (N-F / alle vaardigheden)	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	geen	
Toetsduur:	10 min	
Schrijfvaardigheden: 3/4-deel		
Stofaanduiding:	- kunnen uitvoeren geschreven en gecorrigeerde schrijfopdrachten uit Grandes Lignes 4H, Ecrire A/B/C-opdrachten Ch.1+2 en Ch.3 "SE Schrijfvaardigheid" - kunnen gebruiken Référence 1 TM 26 - kunnen improviseren bij onbekende onderwerpen	
Wijze van examinering:	digitaal	
Hulpmiddelen:	Woordenboek Ne-Fa en online gramm. Controle en spellingscontrole.	
Toetsduur:	120 min	
Toetsduur totaal:	130 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	L	periode 13 mei tot en met 20 mei
Vooraf: leerlingen hebben kennis genomen van Référence Ecouter 11 tm 14 (blz.58)		
Stofaanduiding:	Kijk en Luistervaardigheid (CITO) -kunnen begrijpen van Frans gesproken berichten (niveau: cito vmbo-TL)	
Wijze van examinering:	schriftelijke toets met audio en video-materiaal / mc-vragen	
Hulpmiddelen:	geen	
Toetsduur:	ongeveer 2x 25 minuten	
Herkansbaar:	ja	

12 Duits (Dutl), totale studielast 400 slu	<u>Inhoudsopgave</u>
---	--------------------------------------

Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.

Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:		Trabitour H1, grammatica H2 en extra leesvaardigheid
Wijze van examinering:		Schriftelijk
Hulpmiddelen:		Spickothek, door school geleverd
Toetsduur:		90 min
Herkansbaar:		ja
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:		Trabitour H3, de grammatica van H1 t/m H4 en een leesboek
Wijze van examinering:		schriftelijk
Hulpmiddelen:		Spickothek, door school geleverd
Toetsduur:		90 min
Herkansbaar:		ja
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:		Trabitour H5, alle grammatica van H1 t/m H5
Wijze van examinering:		schriftelijk
Hulpmiddelen:		Spickothek, door school geleverd
Toetsduur:		120 min
Herkansbaar:		ja

13 Engels (Entl), totale studielast 360 slu	<u>Inhoudsopgave</u>
--	--------------------------------------

Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.

Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:		Leesvaardigheid
Wijze van examinering:		schriftelijk
Hulpmiddelen:		Woordenboek Eng-NL
Toetsduur:		120 min
Herkansbaar:		ja
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:		Literature (The Picture of Dorian Gray)
Wijze van examinering:		schriftelijk
Hulpmiddelen:		Leesboek (The Picture of Dorian Gray, wb NL-Eng/Eng-NL)
Toetsduur:		90 min
Herkansbaar:		ja
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:		Grammar & Vocabulary
Wijze van examinering:		schriftelijk
Hulpmiddelen:		geen
Toetsduur:		90 min
Herkansbaar:		ja

14 Maatschappijleer (Maat), totale studielast 120 slu[Inhoudsopgave](#)

Het eindcijfer van maatschappijleer is het op helen afgeronde gewogen gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten.	
Toets:	SR1 → SE1 periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	Thema's maatschappijleer: Wat is mij-leer, par. 1. Parlementaire democratie, par. 1 t/m 7. Actualiteit.
Wijze van examinering:	Schriftelijk
Hulpmiddelen:	Geen
Toetsduur:	90 min
Herkansbaar:	ja
Toets:	SR2 → SE2 periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	Thema's maatschappijleer: Rechtsstaat par. 1 t/m 6. Actualiteit.
Wijze van examinering:	Schriftelijk
Hulpmiddelen:	Geen
Toetsduur:	90 min
Herkansbaar:	ja
Toets:	SR3 → SE3 periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	Thema's maatschappijleer: Pluriforme samenleving par. 1 t/m 7 en Verzorgingsstaat. Actualiteit.
Wijze van examinering:	Debat; twee/drie groepen tegen elkaar van 3-5 leerlingen.
Hulpmiddelen:	Geen
Toetsduur:	60 min per debat
Herkansbaar:	nee

Praktische opdracht:	P1 periode week 38 t/m week 15
Onderwerp:	Politiek
Presentatievorm:	Portfolio en groepspresentatie in de les.
Uitvoering:	Bezoek en opdrachten Tweede Kamer, opdracht en presentatie Fake News, debat technieken.
Tijdspad opdracht:	Week 38
Inleverdatum opdracht:	Week 15
Herkansbaar:	nee

Herexamen Maatschappijleer:

De cijfer SE1, SE2 en SE3 zijn gelijk aan de cijfers SR1 t/m SR3. Aan het einde van het jaar kun je een herexamen Maatschappijleer maken, die de toets-cijfers SE1 en SE2 kunnen laten veranderen. Dit herexamen gaat over de stof van de twee schriftelijke toetsen. Als het cijfer van de herexamen lager is dan of gelijk is aan het gemiddelde van de twee schriftelijke toetsen, blijven de oude cijfers staan. Als het cijfer van het herexamen hoger is dan het gemiddelde van de twee schriftelijke toetsen, worden alle twee de cijfers van de schriftelijke toetsen vervangen door het herexamencijfer. Het herexamen vindt plaats op dinsdag 7 juli.

Formule: $SE = 25\% SE1 + 25\% SE2 + 25\% SE3 + 25\% P1$

Het eindcijfer is het SE cijfer op helen afgerond.

Z.O.Z.

Doubleurs:

Doubleurs die maatschappijleer met een eindcijfer 7 of hoger hebben afgesloten, mogen een schriftelijk verzoek indienen bij de examencommissie om het vak maatschappijleer niet over te hoeven doen. Hiervoor is een programma ter vervanging van de lessen noodzakelijk.

15 Geschiedenis (Ges), totale studielast 320 slu	<u>Inhoudsopgave</u>
---	--------------------------------------

Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.
--

Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	Memo H1 par. 1 t/m 5 en H2 par. 1 t/m 4.	
Wijze van examinering:	Schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Geen.	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	Memo H3, par. 1 t/m 3 en H4 par. 1 t/m 3.	
Wijze van examinering:	Schriftelijk.	
Hulpmiddelen:	Geen.	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	Memo H5 par. 1 en par 2. H6 par.1 t/m 4. H7 par 1 t/m 3. H9 par. 1 t/m 4. H10, par. 1 t/m 3.	
Wijze van examinering:	Schriftelijk.	
Hulpmiddelen:	Geen.	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	

Praktische opdracht:	P1	periode week 5 t/m week 17
Onderwerp:	Historisch interview.	
Presentatievorm:	Werkstuk.	
Uitvoering:	Werkstuk en bronnenopdracht.	
Tijdspad opdracht:	Week 5	
Inleverdatum opdracht:	Week 12: werkstuk. Week 17: bronnenopdracht	
Herkansbaar:	Nee	

16 Aardrijkskunde (Ak), totale studielast 320 sl	<u>Inhoudsopgave</u>
---	--------------------------------------

Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.

Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	BuiteNLand 4 havo hoofdstuk 1 (Wereld, wereldbeeld incl Mexico en de VS)	
Wijze van examinering:	Schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Grote Bosatlas 55e druk + Woordenboek Nederlands	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	BuiteNLand 4 havo hoofdstuk 2 en 3 (Aarde klimaat en landschap en Leefomgeving stedelijk gebied)	
Wijze van examinering:	Schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Grote Bosatlas 55e druk + Woordenboek Nederlands	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	BuiteNLand 4 havo hoofdstuk 4 (Leefomgeving wateroverlast)	
Wijze van examinering:	Schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Grote Bosatlas 55e druk + Woordenboek Nederlands	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	

Praktische opdracht:	P1	periode 27 mei t/m 22 juni
Onderwerp:	Leefomgeving stedelijk gebied en wateroverlast.	
Presentatievorm:	Schriftelijk verslag	
Uitvoering:	Individueel	
Tijdspad opdracht:	Start 27 mei op projectdag.	
Inleverdatum opdracht:	22-6-2020 digitaal inleveren	
Herkansbaar:	Nee	

17 Wiskunde A (WisA), totale studielast 320 sl[Inhoudsopgave](#)

Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.

Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	A havo 4: H1, H2 en vaardigheden 1	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Grafische rekenmachine in examenstand, woordenboek N	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	A havo 4: H4, H5 en vaardigheden 2	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Grafische rekenmachine in examenstand, woordenboek N	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	A havo 4: H6, H8 en vaardigheden 3 (-telproblemen) en 4	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Grafische rekenmachine in examenstand, woordenboek N	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	

18 Wiskunde B (WisB), totale studielast 360 sl[Inhoudsopgave](#)

Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.

Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	B havo 4: H1, H2 en vaardigheden 1	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Grafische rekenmachine in examenstand, woordenboek N	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	B havo 4: H3, H4 en vaardigheden 2	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Grafische rekenmachine in examenstand, woordenboek N	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	B havo 4: H5, H7 en vaardigheden 3 en 4	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Grafische rekenmachine in examenstand, woordenboek N	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	

19 Natuurkunde (Nat), totale studielast 400 sl		<u>Inhoudsopgave</u>
Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.		
Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	H1 en H2	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	BINAS 6e editie, niet-grafische rekenmachine	
Toetsduur:	60 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	H2, H3 en H4	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	BINAS 6e editie, niet-grafische rekenmachine	
Toetsduur:	90 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	H5 en H6	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	BINAS 6e editie, niet-grafische rekenmachine	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	

Praktische opdracht:	P1	periode: gehele jaar
De PO's volgen allemaal domein I, met de volgende onderwerpen		
PO1: onderwerp beweging, weging 1		
PO2: onderwerp materiaaleigenschappen, weging 1		
PO3: onderwerp warmte, weging 1		
PO4: onderwerp elektriciteit, weging 1		
PO5: onderwerp Automatisering, weging 2 (verplicht keuzeonderwerp)		
PO6: onderwerp Ontwerp, weging 1		
Onderwerp:	Praktische opdracht(en)	
Presentatievorm:	diverse: meetrapport, verslag, eindproduct, presentatie.	
Uitvoering:	Van begeleid naar (min of meer) zelfstandig. Uitvoering en inleveren individueel of in tweetallen.	
Inleverdatum opdracht:	PO1 deadline einde periode 1, PO2 deadline einde periode 2, PO3&4 deadline einde periode 3, PO5&6 deadline einde periode 4	
Herkansbaar:	Nee	

20 Scheikunde (Schk), totale studielast 320 slu	<u>Inhoudsopgave</u>
--	--------------------------------------

Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.

Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	Chemie Overall: Hoofdstuk 1 Scheiden en reageren en Hoofdstuk 2 Bouwstenen van stoffen	
Wijze van examinering:	Schriftelijke open vragen	
Hulpmiddelen:	BINAS en niet-grafische rekenmachine	
Toetsduur:	90 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	Chemie Overall: Hoofdstuk 3 Stoffen en reacties en Hoofdstuk 4 Moleculaire stoffen	
Wijze van examinering:	Schriftelijke open vragen	
Hulpmiddelen:	BINAS en niet-grafische rekenmachine	
Toetsduur:	90 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	Chemie Overall: Hoofdstuk 3 Stoffen en reacties, Hoofdstuk 5 Zouten en zoutoplossingen en Hoofdstuk 6 Koolstofchemie	
Wijze van examinering:	Schriftelijke open vragen	
Hulpmiddelen:	BINAS en niet-grafische rekenmachine	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	

Praktische opdracht:	P1	periode 4 sep tot en met 3 juli
Onderwerp:	Gem. van 3 practica verspreid over het jaar: 1) Reactiesnelheid, 2) Rekenen aan reacties en 3) Neerslagreacties	
Presentatievorm:	Verslag, Schriftelijke vragen	
Uitvoering:	Individueel / Tweetallen	
Tijdspad opdracht:	Start schooljaar	
Inleverdatum opdracht:	Volgens lesplanner per periode	
Herkansbaar:	nee	

21 Biologie (Biol), totale studielast 400 slu		<u>Inhoudsopgave</u>
Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.		
Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	Nectar H2 Cellen, 3.3 Transport, 4.1 + 4.2 Voortplanting	
Wijze van examinering:	Schriftelijk: open vragen en meerkeuzevragen	
Hulpmiddelen:	niet-grafische rekenmachine, Binas, Ned. woordenboek	
Toetsduur:	90 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	Nectar H5 Voeding en energie (<u>zonder</u> 5.3 blz. 175/176 en 5.4) + H6 Vertering + 3.1 en 3.2 Voedselbederf	
Wijze van examinering:	Schriftelijk: open vragen en meerkeuzevragen	
Hulpmiddelen:	niet-grafische rekenmachine, Binas, Ned. woordenboek	
Toetsduur:	90 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	Nectar H7 Soorten en relaties, H5.3 + 5.4 Plant, H8 Ecosystemen, H1 Gedrag	
Wijze van examinering:	Schriftelijk: open vragen en meerkeuzevragen	
Hulpmiddelen:	niet-grafische rekenmachine, Binas, Ned. woordenboek	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	
Praktische opdracht:	P1	periode 4 sep '19 t/m 3 jul '20
Onderwerp:	Gem. van 5 practica verspreid over het jaar: 1) Osmose, 2) Voortplanting, 3) Amylase, 4) Kweken en 5) Gedrag	
Presentatievorm:	Verslag, Folder, Poster en Presentatie	
Uitvoering:	Tweetal/groep van 3-4	
Tijdspad opdracht:	Volgens lesplanner per periode	
Inleverdatum opdracht:	Volgens lesplanner per periode	
Herkansbaar:	nee	

22 Informatica (In), totale studielast 320 sl	<u>Inhoudsopgave</u>
--	--------------------------------------

Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.

Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:		Geschiedenis van computer en data opslag, kleurmodellen, beeld en geluid, programmeertalen en soorten computers
Wijze van examinering:		open vragen via digitale toets
Hulpmiddelen:		Computer met classroom
Toetsduur:		90 min
Herkansbaar:		ja
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:		Programmeren
Wijze van examinering:		open vragen via digitale toets
Hulpmiddelen:		Computer met classroom
Toetsduur:		90 min
Herkansbaar:		ja
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:		Gegevens en gegevensverwerking
Wijze van examinering:		open vragen via digitale toets
Hulpmiddelen:		Computer met classroom
Toetsduur:		90 min
Herkansbaar:		ja

Praktische opdracht:	P1	periode : periode 4
Onderwerp:		SCRUM
Presentatievorm:		Powerpoint + demo
Uitvoering:		Programmeercode + applicatie
Tijdspad opdracht:		In de lessen van periode 4
Inleverdatum opdracht:		8-6-2020
Herkansbaar:		Nee

23 Economie (Econ), totale studielast 400 sl	<u>Inhoudsopgave</u>
---	--------------------------------------

Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.

Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	Economie Integraal, deel 1 , hoofdstuk 1 en 2	
Wijze van examinering:	Schriftelijk, open vragen	
Hulpmiddelen:	Gewone rekenmachine, één delig woordenboek Nederlands	
Toetsduur:	90 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	Economie Integraal, deel 1 , hoofdstuk 3 en 4	
Wijze van examinering:	Schriftelijk, open vragen	
Hulpmiddelen:	Gewone rekenmachine, één delig woordenboek Nederlands	
Toetsduur:	90 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	Economie Integraal, deel 2 hoofdstuk 5 t/m 8 (inclusief experiment)	
Wijze van examinering:	Schriftelijk, open vragen	
Hulpmiddelen:	Gewone rekenmachine, één delig woordenboek Nederlands	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	ja	

Praktische opdracht:	P1	periode januari t/m februari
Onderwerp:	Keuzeonderwerp	
Presentatievorm:	Verslag	
Uitvoering:	Tweetalen	
Tijdspad opdracht:	Januari t/m februari	
Inleverdatum opdracht:	Week 17 februari t/m 21 februari	
Herkansbaar:	Nee	

24 Bedrijfseconomie (Beco), totale studielast 320 slu	<u>Inhoudsopgave</u>
--	--------------------------------------

Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.

Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:		Geldzaken , onderdelen Ontvangsten en Uitgaven + Lenen
Wijze van examinering:		Schriftelijk, open vragen
Hulpmiddelen:		Gewone rekenmachine, woordenboek Nederlands
Toetsduur:		90 min
Herkansbaar:		ja
Toets:	SR2	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:		Geldzaken , onderdelen Sparen en Samenleven + Ondernemerschap onderdelen Ondernemen, Marktonderzoek & Marketingplan
Wijze van examinering:		Schriftelijk, open vragen
Hulpmiddelen:		Gewone rekenmachine, woordenboek Nederlands
Toetsduur:		90 min
Herkansbaar:		ja
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:		Ondernemerschap , onderdeel Rechtsvormen + De Eenmanszaak , onderdelen De beginbalans, inkopen en verkopen, kosten en uitgaven en de eindbalans
Wijze van examinering:		Schriftelijk, open vragen
Hulpmiddelen:		Gewone rekenmachine, woordenboek Nederlands
Toetsduur:		120 min
Herkansbaar:		ja
Praktische opdracht:	P1	periode december t/m maart
Onderwerp:		Keuzeonderwerp
Presentatievorm:		Verslag
Uitvoering:		Tweetallen
Tijdspad opdracht:		december 2019 t/m maart 2020
Inleverdatum opdracht:		week van 2 maart t/m 6 maart
Herkansbaar:		Nee

25 Teken en (Te), totale studielast 320 sl		<u>Inhoudsopgave</u>
Het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers van onderstaande toetsen en praktische opdrachten, zal voor 25% meetellen in het SE.		
Toets:	SR1	periode 1 november tot en met 8 november
Stofaanduiding:	Grieken & Romeinen blz 11 t/m 15 & Neo-Classicisme blz 32 t/m Jugendstil blz 51	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Woordenboek N	
Toetsduur:	60 min	
Herkansbaar:	ja	
Toets:	P1	periode 15 januari tot en met 22 januari
Stofaanduiding:	Stilleven	
Wijze van examinering:	Een eindwerk in de vorm van een tekening met soft pastel	
Hulpmiddelen:	geen	
Toetsduur:	120 min	
Herkansbaar:	nee	
Toets:	SR3	periode 13 mei tot en met 20 mei
Stofaanduiding:	Blz 52, 53, Expressionisme blz 54 t/m Land art blz 93	
Wijze van examinering:	schriftelijk	
Hulpmiddelen:	Woordenboek N	
Toetsduur:	60 min	
Herkansbaar:	ja	
Praktische opdracht:	P2	periode maart t/m april
Onderwerp:	Linosnede	
Presentatievorm:	gebruiksvoorwerp	
Uitvoering:	Proces van ontwerp print tot eindwerk in vorm van gebruiksvoorwerp	
Tijdspad opdracht:	16/20 maart t/m 20/24 april	
Inleverdatum opdracht:	In periode 20 april t/m 24 april	
Herkansbaar:	Nee	

26 Culturele en kunstzinnige vorming (CKV), totale studielast 120 slu [Inhoudsopgave](#)

Gemiddelde vanuit 4V: Gem4V	
Het op helen afgeronde gewogen gemiddelde van de cijfers van onderstaande kunstdossier-opdrachten, is het eindcijfer voor CKV.	
Kunstdossier opdracht : Opdracht A = SE1	
Inhoud:	Kunsta autobiografie
Presentatievorm:	schriftelijk verslag
Periode:	<u>kunsta autobiografie: inleverdatum vrijdag 27 september</u>
Percentage van SE:	10%
Herkansbaar:	nee
Kunstdossier opdracht : Opdracht B = SE2	
Disciplines :	muziek & dans & film
Dimensie:	amusement & engagement
Presentatievorm:	kunstdossier bestaande uit meerdere lesopdrachten en één kleine onderzoeksopdracht
Uitvoering:	uitwerken lesopdrachten en aan de hand van de gegeven voorbeelden één zelf gekozen verdiepende onderzoeksopdracht uitwerken.
Periode:	<u>Onderzoeksopdracht periode 1: inleverdatum vrijdag 11 oktober</u>
Percentage van SE:	15%
Herkansbaar:	nee
Kunstdossier opdracht : Opdracht C = SE3	
Disciplines :	mode & film & theater
Dimensie:	traditie & innovatie
Presentatievorm:	kunstdossier bestaande uit meerdere lesopdrachten en één kleine onderzoeksopdracht
Uitvoering:	uitwerken lesopdrachten en aan de hand van de gegeven voorbeelden één zelf gekozen verdiepende onderzoeksopdracht uitwerken.
Periode:	<u>Onderzoeksopdracht periode 2: inleverdatum vrijdag 8 november</u>
Percentage van SE:	15%
Herkansbaar:	nee
Kunstdossier opdracht : Opdracht D = SE4	
Disciplines :	design & beeldende kunst
Dimensie:	Autonoom & toegepast
Presentatievorm:	kunstdossier bestaande uit meerdere lesopdrachten en één kleine onderzoeksopdracht
Uitvoering:	uitwerken lesopdrachten en aan de hand van de gegeven voorbeelden één zelf gekozen verdiepende onderzoeksopdracht uitwerken.
Periode:	<u>Onderzoeksopdracht periode 3: inleverdatum vrijdag 6 december</u>
Percentage van SE:	15%
Herkansbaar:	nee

Vervolg Culturele Kunstzinnige Vormgeving (CKV)**Inhoudsopgave**

Kunstdossier opdracht : Opdracht E = SE5	
Disciplines :	vrij
Dimensie:	Eindopdracht
Presentatievorm:	kunstdossier bestaande uit meerdere lesopdrachten en één grote afsluitende onderzoeksopdracht
Uitvoering:	uitwerken lesopdrachten en aan de hand van de gegeven voorbeelden één zelf gekozen verdiepende onderzoeksopdracht uitwerken.
Periode:	<u>Onderzoeksopdracht periode 4: presentatie CKV les: 6-10 januari</u>
Percentage van SE:	25%
Herkansbaar:	ja, te weten een verdieping van de grote verdiepende onderzoeksopdracht.
Activiteiten : Opdracht F = SE6	
Inhoud:	zes culturele activiteiten
Presentatievorm:	Meedoen met een activiteit georganiseerd door de CKV-sectie of zelfstandig culturele activiteiten ondernemen. LET OP: Je mag maximaal 2 culturele activiteiten zelfstandig ondernemen. Alleen met vooraf toestemming en goedkeuring docent, geldig entreebewijs en verslag volgens norm.
Normering: activiteiten.	het cijfer = het aantal door de docent goedgekeurde Dus 1 activiteit: 1, ..., 9 activiteiten: 9, 10 activiteiten of meer: 10
Periode:	<u>Culturele activiteiten: inleverdatum 3 juli</u>
Percentage van SE:	20%
Herkansbaar:	nee

Formule: SE = 10% SE1 + 15% SE2 + 15% SE3 + 15% SE4 + 25% SE5 + 20% SE6

Doubleurs:

Doubleurs die CKV met een eindcijfer 7 of hoger hebben afgesloten, mogen een schriftelijk verzoek indienen bij de examencommissie om het vak CKV niet over te hoeven doen. Hiervoor is een programma ter vervanging van de lessen en de CKV-dag noodzakelijk.

De doubleurs die CKV opnieuw moeten volgen, mogen er voor kiezen om het cijfer voor de activiteiten over te nemen van vorig jaar of nemen afstand van het dit cijfer en dan starten ze met 0 activiteiten. Als het cijfer wordt overgenomen, moet er een programma ter vervanging worden vastgelegd voor de CKV-dag.

27 Lichamelijke opvoeding (LO), totale studielast 120 slu	<u>Inhoudsopgave</u>
--	--------------------------------------

Handelingsdeel	Eindtermen
Opdracht	Leerlingen beheersen de kernen: De ander, relaties, bij bewegingsonderwijs en fysieke veiligheid. http://gezondeleefstijl.slo.nl/bovenbouw-havo-vwo
Af te handelen	Tijdens de lessen
Presentie	Er wordt beoordeeld per periode. Periode 1,2,3 en 4 zullen beoordeeld worden met een onvoldoende, voldoende of goed. De onderstaande eisen worden na elke periode gecontroleerd: <ul style="list-style-type: none"> - Leerling is maximaal één les per periode afwezig, met een maximaal totaal van drie lessen in het jaar. - Leerling heeft alle lessen zijn/haar kleding op orde. - Leerling neemt alle lessen actief deel.
Beoordeling	<p>Onvoldoende/voldoende/goed Per periode wordt een beoordeling gegeven.</p> <p>Reden voor een onvoldoende. Is één van onderstaande vier punten aan de orde, dan zal er een onvoldoende worden gegeven.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerling is afwezig geweest zonder een geldige reden (spijbelen) - Leerling is meer dan één les per periode of totaal meer dan drie lessen over het gehele jaar, afwezig geweest - Leerling had zijn kleding niet op orde. - Leerling deed niet actief mee in de les. <p>Redenen voor een voldoende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerling is maximaal 1 les per periode, met een maximaal totaal van drie lessen over het gehele jaar, afwezig geweest. - Leerling heeft zijn/haar kleding elke les op orde. - Leerling heeft alle lessen actief deelgenomen. <p>Redenen voor een goed:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerling voldoet aan bovenstaande eisen van een voldoende. - Leerling neemt daarnaast zeer actief deel en coacht andere leerlingen in de les. - Leerling heeft regelmatig een ondersteunende en initiatief nemende houding binnen de les, ook als daar niet expliciet naar gevraagd wordt. <p>Geldige reden absentie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Andere schoolactiviteit met goedkeuring van een teamleider. - Ziekmelding, vooraf aan de les, door ouders gemaild naar absenten@laurenslyceum.nl - Bijzonder verlof met goedkeuring van een teamleider. <p style="text-align: center;">Z.O.Z.</p>

	<p>Bij een overige reden van afwezigheid zal de examencommissie beslissen of de absentie wel of niet meetelt in de beoordeling.</p> <p>Ook bij een blessure kun je waardevol zijn. Ben je meer dan drie lessen geblesseerd, dan ontvang je een vervangende opdracht. Deze moet ter compensatie van de gemiste lestijd voldoende worden beoordeeld.</p> <p>Elke periode moet je met een voldoende afronden. Na elke periode heb je de kans om één les in te halen. Voldoe je dan nog steeds niet aan de eis, dan ontvang je een vervangende opdracht. Die opdracht dient met een voldoende beoordeeld te worden.</p>
--	---